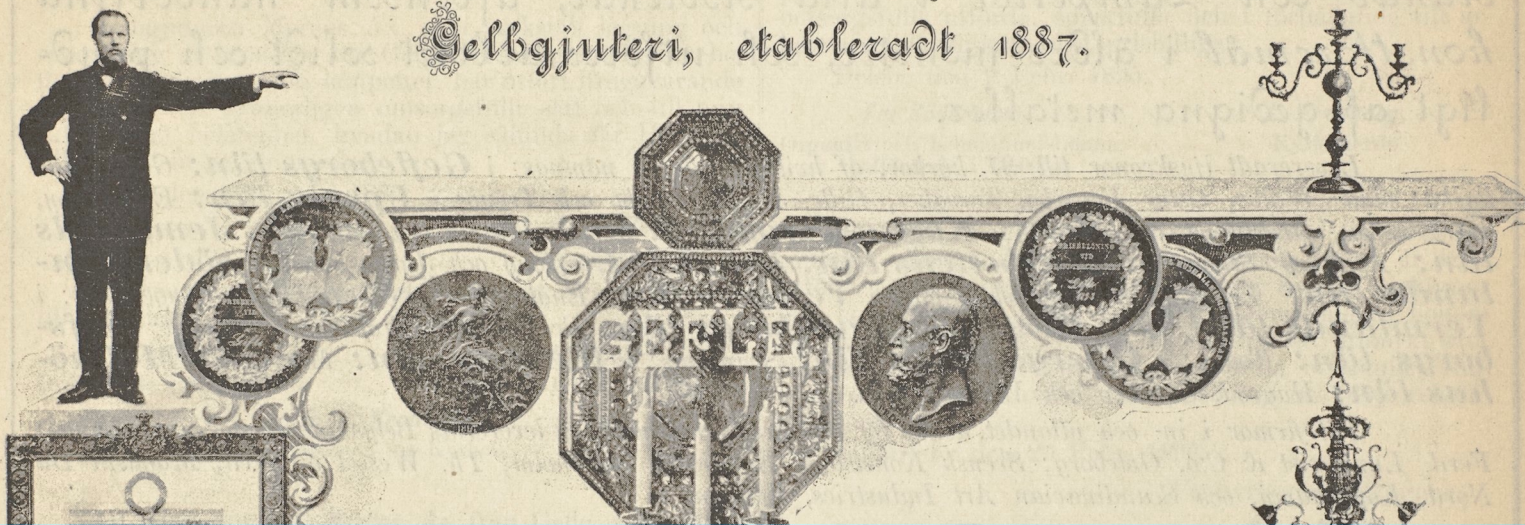

Telegrafadress: Ax, Gefle.
Rikstelefon 535.

Gefle, poststämpelns datum.

Marcus Ax'

Gelbgjuteri, etableradt 1887.

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

BIBLIOTEKET
National Library
of Sweden

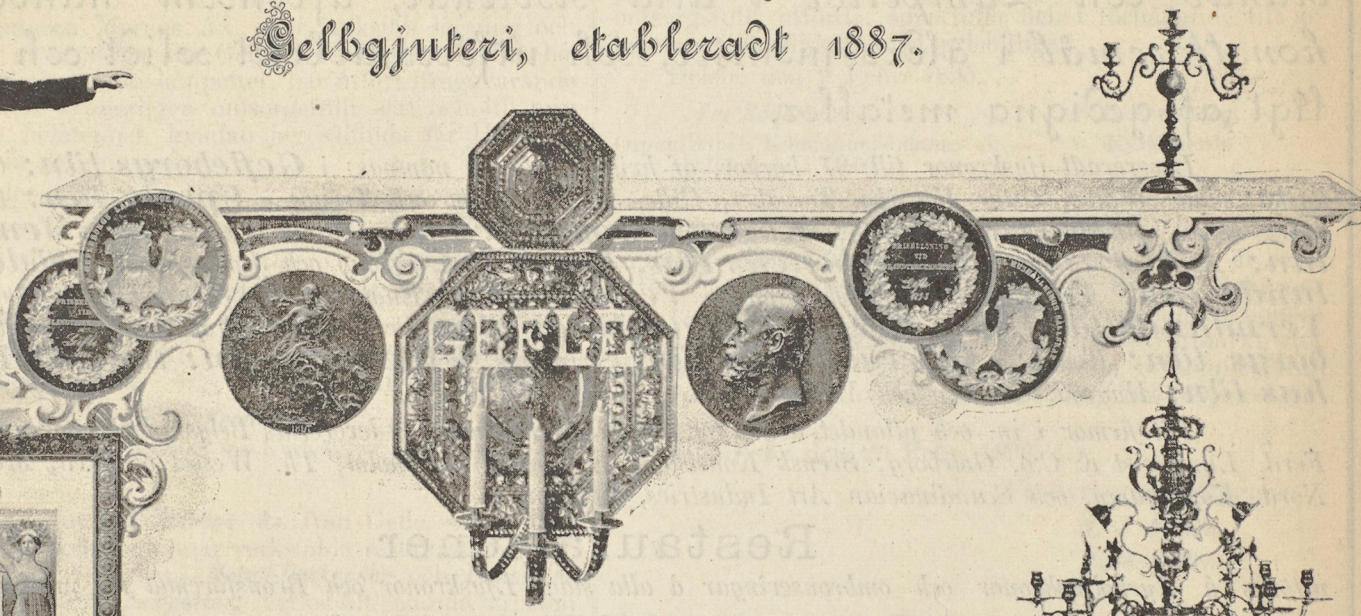
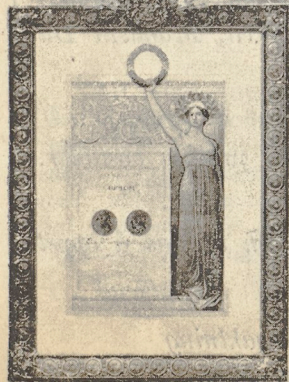
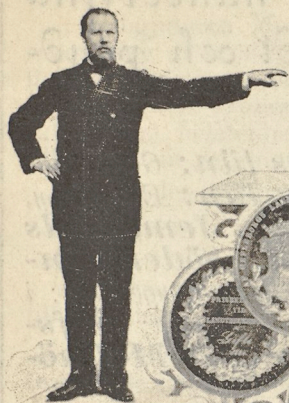
Tillerkänd 1:sta pris vid Svenska Slöjdföreningens utställning
af metallarbeten i Stockholm år 1895.
Tilldelad Silfvermedaljer vid Gefleborgs läns Hushållnings-
sällskaps utställning i Gefle 1889 och 1894.
Levererat ljuskronearbeten till H. M. Konungen och H. K. H. Kronprinsen år 1895.

Telegrafadress: Ax, Gefle.
Rikstelefon 535.

Gefle, poststämpelns datum.

Marcus Ax'

Gelbgjuteri, etableradt 1887.

Erhållet Medalj och Diplom å Industriutställningen
i Stockholm 1897.
Tillerkänd 1:sta pris vid Svenska Slöjdföreningens utställning
af metallarbeten i Stockholm år 1895.
Tilldelad Silfvermedaljer vid Gefleborgs läns Hushållnings-
sällskaps utställning i Gefle 1889 och 1894.
Levererat ljuskronearbeten till H. M. Konungen och H. K. H. Kronprinsen år 1895.

Specialité:

Tillverkning af *Kyrkoljuskronor, Kandelabrar, Altarstakar och Lampetter* i alla storlekar, äfvensom handdrifna *konstföremål* i äldre mönster, och utföres arbetet solidt och prydligt af gedigna metaller.

Levereradt ljuskronor till 37 kyrkor, af hvilka torde få nämnas: i **Gefleborgs län:** Gefle stads kyrka samt Walbo, Öster Fernebo, Torsåker, Hille, Jerfsö, Delsbo och Trönö; i **Upsala län:** Elfkarleby, Dannemora, Huddunge och Ransta; **Kopparbergs län:** Jerna, Rättvik och Säfsnäs; i **Jemtlands län:** Åre och Stugun; i **Norrbottens län:** Hietaniemi, Argeploug och Juckasjärvi; i **Södermanlands län:** Lerbo, Frustuna och Tjula; i **Vesterås län:** Enåker; i **Örebro län:** Skagershult; i **Vermlands län:** Södra Finnskoga; i **Skaraborgs län:** Fremmestad, Trökörna och Erska; i **Elfsborgs län:** Toarp; i **Östergötlands län:** Svanshals; i **Blekinge län:** Mörrum; i **Malmöhus län:** Huaröd, Svenköp och Wälluf m. fl.

Till firmor i in- och utlandet, hvilka för återförsäljning härifrån levererats Belysningskronor, får nämnas: Ferd. Lyndqvist & C:o, Göteborg; Svensk Konstslöjd, S. Giöbel, Stockholm; Th. Wessel & Welt, Magasin Du Nord, Köpenhamn, och Scandinavian Art Industries, London.

Restaurationer

utföras å *Kyrkoljuskronor och ombronseringar* å alla slags *Ljuskronor och Bronsföremål* för privata bostäder.

Priserna äro de billigaste i landet.

Kyrkokronor i alla storlekar levereras **fraktfritt** vid närmaste jernvägsstation och lemnas å öppet köp om så önskas.

Fotografjabildningar och prisuppgifter sändas franko på begäran.

Med största högaktning

Marcus Ax.

Intyg.

Gelbgjutaren Marcus Ax, som verkställt lagning och renovering af samtliga uti Gefle Trefaldighets-Kyrka befintliga ljuskronor och lampetter, har utfört ifrågavarande arbete på ett synnerligen omsorgsfullt sätt och till min fullkomliga belåtenhet, hvadan jag sålunda får Herr Ax till det bästa rekommendera.

Gefle den 8 Januari 1889.

E. A. Hedin,
Stadsarkitekt.

I ofvanstående uttalande instämman undertecknade till alla delar. Gefle den 9 Januari 1889.

P. O. Öberg, Ordförande i Kyrkorådet. **Carl Runer,** Kyrkovärd i Gefle Tref.-Kyrka.

B. G. Kronberg,
Kassaman för Kyrkan.

Att Gelbgjutaren **Marcus Ax** från Gefle, som under Walbo kyrkas denna sommar verkställda restauration reparerat och putsat kyrkans **Metall-ljuskronor** och **Lampetter** samt nygjort flere **Lampetter**, verkställt nämnda arbeten med skicklighet och till församlingens fulla belåtenhet, det varder Herr Ax härmed till den bästa rekommendation med nöje meddeladt af

Walbo den 19 Oktober 1889,

på Kyrkorådets vägnar:

Z. J. Lundeberg.
P. & Prost.

Under loppet af år 1893 levererade Gelbgjutaren Marcus Ax i Gefle till Delsbo då nyrestaureerade kyrka diverse metallarbeten, såsom: 2:ne större 32-pipiga Metall-ljuskronor och 2:ne mindre sådana för 16 ljus hvardera, Armlampetter dels af gjuten massa dels handdrifna af plåt, och hafva alla dessa arbeten synts oss här vara både omsorgsfullt utförda, smakfulla och i förhållande till arbetets solida beskaffenhet prisbilliga.

Delsbo den 9 Febr. 1895.

Fr. Söderblom,
Organist och Kommunalstämms.
Ordförande i Delsbo.

L. Fredborg,
Kyrkoherde.

På begäran får undertecknad härmed lemna Gelbgjutaren **Marcus Ax** ifrån Gefle, hvilken under år 1891 utförde restaureringsarbetet å Elfkarleby kyrkas ljuskronor och lampetter, af hvilka en i drifven messing af honom blifvit gjord ny, det vitsord, att han på ett utmärkt sätt, till arkitektens och församlingens fulla belåtenhet fullgjort detta arbete, hvarför han med fog och nöje rekommenderas.

Elfkarleby den 20 Febr. 1892.

På kyrkorådets vägnar:

N. J. Mohlin,
Kyrkoherde.

Knutsta p. Walla den 14/11 1893.

Härmed har Lerbo kvinnoförening det nöjet sända vårt varma tack för den i *alla* afseenden prydliga och samvetsgrant utförda Kyrkoljuskronan.

Med utmärkt högaktning

Thekla Fogelström,
Ordförande i Lerbo kvinnoförening.

Undertecknade, som erhållit uppdrag att för Åre församlings nya kyrka anskaffa en tvåradig tjuguarmed ljuskrona, trettio trearmade vägglampetter, åttio ljuspipor till läktarkrönen, fyrationio siffror till nummertaflan samt 3:ne taklänkar till ljuskronor, få härmed på begäran lemna det vitsord, att Gelbgjutaren Herr Marcus Ax i Gefle, som efter underhandlingar åtagit sig och levererat ofvannämnde kyrkinventarier, fullgjort detta på ett i allo hedrande sätt med att leverera ett prydligt och solidt arbete.

Åre den 30 Juni 1894.

Gunnar Eriksson
i Mörviken, f. d. Riksdagsman.

Simon Andersson,
Kyrkorådsledamot.

I ofvanskrifna intyg instämma:

Nils E. Beskow,
Komminister.

Erik Gunnarsson,
Mörviken, Kyrkovärd.

De till Ö. Fernebo kyrka hörande ljuskronor, stakar och lampetter hafva genom Gelbgjutaren Marcus Ax i Gefle blifvit reparerade och renoverade; och har han fullgjort detta arbete på ett sätt, som förtjenar erkännande och bästa rekommendation.

Ö. Fernebo den 9 Aug. 1890.

F. Leon. Ångman,
Kyrkoherde.

Att Gelbgjutaren Marcus Ax i Gefle under år 1895 till Trönö nybygda kyrka levererade en större ljuskrona och tvenne kandelabrar, och att han utförde dessa arbeten på ett i allo utmärkt sätt, varder härmed meddeladt. Trönö Gefleborgs län den 19 Mars 1897.

J. E. Persson,
Komminister och Ordf. i
Kyrkobyggnadskomitén.

Herr Gelbgjutaren Marcus Ax, som vid h. v. kyrkas reparation förgyllt och äfven till en del lagat och omgjort kyrkans metallkronor samt försätt kyrkan med omkring femtio lampetter och fyra kandelabrar, har med utmärkt accuratess, skicklighet och redbarhet utfört alla dessa arbeten, hvarför han på det varmaste rekommenderas.

Jerfsö den 20 Dec. 1892.

På Järfsö Kyrkobyggnadskomités vägnar:

O. A. Wallén,
Kontr.-Prost och Kyrkoherde.

Erik Jonsson i Föränge,
Kommunalst. Ordf. i Jerfsö.

Att Gelbgjutaren Herr Marcus Ax i Gefle restaurerat samtliga Rättviks kyrkas ljuskronor och lampetter af metall, samt ett värdefullt timglas, med mycken noggrannhet och till allmän belåtenhet, intygas med nöje, erkännamt af Rättvik den 7 Nov. 1894.

G. W. Barchæus,
1:ste Komminister i Rättvik.

Uti ofvanstående intyg instämmer:

E. Aug. Norman,
Pastor.

Att Gelbgjutaren Marcus Ax, hvilken sedan längre tid varit bosatt i Gefle församling, gjort sig känd såsom synnerligen redbar och ordentlig och särdeles skicklig i sitt yrke — har han bland annat till Gefle kyrka levererat tvänne större ljuskronor och ett par altarkandelabrar, hvilka samtliga varit till församlingens belåtenhet —; det varder härmed på begäran intygadt.

Gefle den 31 Dec. 1897.

Nils Lövgren,
p. l.

Att Herr Marcus Ax i Gefle, som under de senaste åren utfört såväl flera renoveringsarbeten å härvarande kyrkas ljuskronor, stakar och lampetter, som ock på våren 1896 levererat en ny, stor och prydlig metall-ljuskrona för 64 ljus, med omsorg och skicklighet utfört dessa arbeten till min och församlingens stora belåtenhet samt att han med hänsyn till fackinsigter och prisbillighet är värd ett vidsträckt förtroende, betygar

Hille & Strömsbro den 17 Mars 1897.

J. W. Lundvik,
Kyrkoherde.

Att Herr Marcus Ax i Gefle till Erska kyrka i Skara stift levererat 4 st. ljuskronor af rödmetall, hvardera för 8 ljus, till ett pris af 100 kronor stycket, att kronorna äro solida och prydliga samt att kyrkorådet och församlingen förklarar sig tacksamt belåtna med det sätt, hvarpå Herr Ax utfört ifrågavarande beställning; det varder härmed intygadt.

Stora Mellby den 12 April 1897.

Karl Ludv. Johansson,
Kontraktsprost.

För Stuguns nya kyrka reqvirerades under år 1896 2:ne stycken tvåradiga ljuskronor af rödmetall, hvardera afsedd för 32 ljus, en tvåradig ljuskrona af samma slags metall, afsedd för 18 ljus, samt 21 stycken vägglampetter i olika former af messing, hvar och en afsedd för 3:ne ljus, och vill jag lemna fabrikanten, Herr Marcus Ax i Gefle, det erkännandet att samtliga dessa arbeten utmärka sig för såväl varaktighet och styrka som synnerlig finhet i utförandet. Med anledning såväl häraf som af det i förhållande till arbetenas finhet mycket billiga priset och

den punktlighet med hvilken de samma på bestämd tid aflemnades anser jag mig kunna till det bästa rekommendera fabrikanten Herr Marcus Ax till utförande af alla slags finare gelbgjuteriarbeten.

Stugun den 22 April 1897.

E. Björk,
Organist.

Att de tre större ljuskronor och tolf lampetter af metall, som af Gelbgjutaren Herr Marcus Ax i Gefle år 1895 levererades till Skagershults nya kyrka, utmärka sig för stilfullhet och ett till alla delar omsorgsfullt arbete samt äro till församlingens fulla belåtenhet, är mig ett nöje att vitsorda.

Skagershult af Örebro län den 24 Mars 1897.

Albert Sahlgren,
Kyrkoherde och Ordf. i
Kyrkobyggnadskomitén.

Thamstorp pr Grästorp 19. 3. 97.

Herr Marcus Ax, Gefle.

Till svar å Eder skrifvelse af den 13 dennes får meddela, att församlingen uttryckt sin synnerliga belåtenhet med de trenne ljuskronor Ni levererade förliden höst till Trökörna kyrka, ty de äro vackra, gedigna och voro jemförelsevis billiga. Det vore önskligt om allt utländskt arbete bannlystes från våra kyrkor, då vi inom landet kunna erhålla bättre och billigare varor.

Högaktningsfullt

H. W. Franck.

Att från Herr Marcus Ax' Gelbgjuteri i Gefle till denna församlings kyrka nyligen levererade 2 st. altarkandelabrar och 12 st. lampetter äro synnerligen prydliga och solida samt af gedigen metall tillverkade och sålunda förtjenta af det bästa vitsord är det mig nöjet härmed betyga.

Hietaniemi i Norrbottens län den 19 Mars 1897.

J. A. Nyman,

Kyrkoherde.

Notiser ur tidningspressen.

Wårt Land den 24 April 1895:

Gelbgjutaren Ax från Gefle märkes bland utställarne af skandinavisk konstslöjd i London.

Utställningen gäller allt, som hör till en vänings smakfulla dekorerings.

Gefleposten den 6 Juni 1893:

Ett par lampetter i drifven messing, i kyrkstil från 15- eller 1600-talet efter motiv från Valbo och delvis Elfkarleby kyrkor, har i dagarne förfärdigats af gelbgjutaren Marcus Ax härstädes. Lampetterna, som äro *drifna för hand*, ha, på initiativ af grosshandlaren Sten Nordström härstädes, blifvit beställda af grosshandlaren Moritz Fränkel i Göteborg, hvilken ämnar uppsätta dem på sin villa, belägen i närheten af Göteborg.

Vi ha varit i tillfälle att taga i betraktande det vackra arbetet, som utmärker sig för synnerlig smak och stilrenhet. Också är herr Marcus Ax specialist i tillverkningen af såväl kyrko- och salongsljuskronor som ljusstakar, kandelabrar och lampetter i både modern och forntida stil. På senare tiden har han till vederbörandes be-

låtenhet dels utfört till nyes, dels renoverat dylika arbeten till flera kyrkor, såsom Öster Fernébo, Torsäckers, Valbo, Matsmyra, Järfso i Gefleborgs län, Järna i Dalarne och Elfkarleby i Upland samt Enåkers i Vestmanland m. fl.

Norrlandsposten den 22 Mars 1895:

Gefle-utställare uppmärksammas af konung och kronprins.

Metallutställningen i Industripalatset i Stockholm öppnades i fredags i närvaro af konungen och kronprinsen.

Konungen var mycket intresserad och lät de respektive utställarne för sig förklara de olika bearbetnings-sätten af de utställda föremålen. Vid herr Marcus Ax' från Gefle monter fäste konungen särskildt sin uppmärksamhet vid ljusstakarne och lät den honom åtföljande hofintendenten dr J. Böttiger förklara, hvilken stil de tillhörde. Konungen betygade äfven den solida beskaffenheten hos ett par af ljusstakarne.

H. mt lät sedermera genom hofintendenten Böttiger för sina samlingar inköpa dessa ljusstakar.

Äfven kronprinsen uppmärksammas herr Ax' utställning och gjorde sig dervid underrättad om, hvarifrån motiverna till de utställda föremålen voro tagna. Kronprinsen inköpte vid detta tillfälle ett par större af herr Ax för hand drifna ljusstakar i kyrkstil.

Herr Ax var den ende af utställarne, som vid utställningens öppnande fick leverera något föremål till de kungliga personerna. Detta var så mycket mera smickrande, som herr Ax var en af de mindre utställarne.

Söderhamns Tidning den 8 Juli 1895:

Konst-, slöjd- och industriutställningen i Bollnäs, anordnad af fru Vilhelmina Skogh. Här har gelbgjutaren Marcus Ax från Gefle anordnat en betydande utställning af stakar i forntida kyrkstil, handdrifvet arbete, lampetter, dörrhandtag efter antik modell från Böhmen, möbelbeslag,

ljuskronor m. m. Särskildt fäster man sig härvid vid ett par trearmade altarstakar, gjutna efter de antika armstakar som pryda predikstolen i Järfös kyrka; att deras smakfulla form blifvit synnerligen uppmärksammas synes deraf, att ett trettiotal dylika stakar under några år försålts till olika kyrkor i vårt land. Bland den stora mängden af bordstakar framträda särskildt tvenne par, det ena hållet i fornengelsk stil, gjutna, det andra i 1600-talets kyrkliga stil i Sverige, handdrifvet arbete; af det förra slaget har konungen inköpt ett par för sina samlingar, af det senare har ett par levererats till kronprinsen. En större kyrkljuskrona i brons är efter samma modell som den, hvilken förlidet är levererades till Gefle kyrka; motivet är hämtadt från en i Elfkarleby kyrka befintlig, särdeles smakfull ljuskrona. Det må omnämnas, att herr Ax levererat fyra ljuskronor till Delsbo kyrka och till Järfös kyrka 48 större lampetter samt fyra kandelabrar till orgelläktaren.

Gefleposten den 11 Juli 1896:

Gelbgjutaren Marcus Ax i Gefle, hvilkens konstnärliga arbeten på så många håll vunnit amplaste erkännande, har i dagarna mottagit beställning å samtliga ljuskronor och vägglampetter till Stuguns nybygda kyrka i Jämtland. Beställningen omfattar 3 större två-radiga ljuskronor, som skola tillverkas af röd metall, samt 20 stycken vägglampetter i drifvet och ecileradt arbete.

Samtliga dessa belysningsföremål komma att såsom gåfva öfverlemnas till församlingen. Gifvarne, alla boende i Stugun, äro till antalet tolf. Å såväl ljuskronor som lampetter skola gifvarnes namn och bostad samt årtalet ingraveras.

Om beställningen i fråga täflade en hel del firmor, men bestämde sig utsedde komiterade för herr Ax på grund af de fördelaktiga omdömen, som erhållits om dennes verkstad.

Gefleposten den 25 November 1897:

En Gefle-industri som vinner terräng. Marcus Ax', gelbgjuteri har fortfarande glädjen att se sina med rätta högt uppskattade fabrikat vinna allt större uppmärksamhet inom landet.

Så levererades i tisdags från gjuteriet ej mindre än 8 stora, vackra kyrkoljuskronor, det största antal, som sedan fabriken början på en gång utgått från densamma.

Trenne af dessa ljuskronor voro beställda att uppsättas i Frustuna nyrestaurerade kyrka i Strängnäs stift. Två af dem äro försedda med inskription, att de vid kyrkans återöppnande för gudstjenst den 19 nästkommande december som gåfva förärats till församlingen af fru Ebba von Eckermann, född grefvinna von Hallwyl och boende å Södertuna säteri i nämnda församling.

Till Säfsnäs församlings kyrka i Vesterås stift går en krona, hvilken är försedd med inskription, att den är förärad af tacksamma församlingsbor för den af Fredriksbergs bruksegare bekostade restaureringen af kyrkan.

En krona är, enligt inskription, af riksdagsledamoten, godsegaren P. Paulsson å Ekeberga säteri, Påarp, förärad till Wällufs församling i Lunds stift att uppsättas i församlingens kyrka.

Till Toarps kyrka i Skara stift komma de tre återstående kronorna att enligt inskription föräras den 1 instundande december. Den ena af kronorna skänkes till kyrkan af godsegaren J. A. Jansson, Helgared, Toarp, och de två andra af grosshandlarne Alb. Andersson och David Österlund i Stockholm.

Notiser om expositionen vid Stockholmsutställningen 1897.

Gefle Dagblad den 9 Juli 1897:

Länsbor på utställningen. På nedre botten till höger i Industrihallen har Marcus Ax i Gefle utställt föremål från sitt gelbgjuteri. Montern visar öfverst länsvapnet, omgifvet af 6 svenska flaggor, och på själfva montern och i taket hänga ljuskronor i kyrkostil, lampetter drifna för hand, kandelabrar och ljusstakar. Ett par lampetter äro sålda till hr Ernst Beschütz i Berlin, hvilken person äfven köpt ett par höga drifna lampor, tillverkade af klenmeden J. A. Gode vid Schebo bruk. Herr Ax, som levererat ljuskronearbeten till 37 kyrkor, har förut vunnit första pris vid utställningen i Stockholm 1895 samt silfvermedaljer vid utställningarna i Gefle 1889 och 1894.

Svenska Morgonbladet den 27 Oktober 1897:

Inom klassen **dekorföremål, drifna och gjutna i metall**, förtjena Marcus Ax, Gefle, uppmärksammande för sina solida, prydliga och stiltrogna arbeten. Varande i denna bransch den ende utställaren från Norrland, exponerar han 6 ljuskronor i kyrkostil, 6 par lampetter i samma stil, 2 par för hand drifna vägglampetter samt diverse kandelabrar och ljusstakar.

Ax, som etablerade sig som egen i Gefle 1887, har efter hand tillvunnit sig ökadt förtroende och god afsättning. Som bevis derpå må nämnas, att han utfört, bland annat, arbeten till 27 kyrkor, i Helsingland, Jemtland, Norrbotten, Dalarna, Uppland, Vestmanland, Södermanland, Nerike, Vermland, Vestergötland m. fl. Han hade ock 1895 förtroendet att leverera ljuskronearbeten till

konungen och kronprinsen. Vid svenska slöjdföreningens utställning af metallarbeten i Stockholm 1895 tillerkändes han första pris och likaledes första pris vid Gefleborgs läns hushållningssällskaps utställningar 1889 och 1894.

Arvika Tidning den 3 Oktober 1897:

Marcus Ax' gelbgjuteri, Gefle. Under vår vandring i industrihallen kommo vi till en liten synnerligen vacker exposition, strälände i klaraste guld. Så syntes det åtminstone. Det var den välkända Geflefirman Marcus Ax, som här utställt prof på sina vackra kyrkljuskronor, sina kandelabrar, lampetter och diverse konstföremål af gul metall, med en så lycklig sammansättning, att den fullkomligt liknade det renaste guld såväl i färg som i glans. Vi hafva icke många dylika firmor i vårt land, och det vill nästan synas som den vackra gelbgjuterikonsten vore på väg att försvinna för den mera moderna nysilfverfabrikationen. Det är därför vi med största intresse omnämna denna aktade firma, som till gränsen af konstnärskap lyckats uppdrifva detta yrke, hvilket därför, hoppas vi, kommer att gå en bättre framtid till mötes. Hr Marcus Ax började sitt yrke mycket anspråkslöst med de verktyg, som han sjelf förfärdigade, men genom sin skicklighet har han vunnit stort förtroende. Så har han levererat ljuskronor m. m. till 37 kyrkor, diverse arbeten till konungen och kronprinsen, till frih. Flessel vid tyske kejsarens hof m. fl. framstående personer. Firmans artiklar finnas dessutom till försäljning i London o. s. v. Vid flera utställningar hafva första pris och silfvermedaljer erhållits. Från köpare, hvaribland finnas flera offentliga personer och embetsmän, har firman erhållit de ampleste loford.